

Asia: VN/15078/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Pidämme esitystä perusteltuna, huolellisesti laadittuna ja pääsääntöisesti kannatettavana. Esitys täsmentää hyvinvointialueiden velvoitteita valmiuden ja varautumisen ylläpidossa ja toimijoiden roolia siinä. Esitys myös tukee laajemmin kansallisen varautumisen ja yhteensovittamisen kehittämistä.

On myös kannatettavaa, että järjestämislain muutoksen piiriin kohdistuvia investointeja ja investointeja vastaavia sopimuksia ei sisällytetä hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuihin hyvinvointialueiden investointisuunnitelmiin ja tämän lain 25 §:n 2 momentin mukaisiin investointisuunnitelmien osasuunnitelmiin.

53 a § Virka-apu Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja Pohjois-Atlantin liitolle

Pyydämme harkitsemaan, tulisiko esityksessä tarkentaa täsmällisemmin, milloin avun antaminen voidaan katsoa pitkittyneeksi tai virka-avun antamisen sitovan suuressa määrin antajan voimavaroja.

Pyydämme myös huomioimaan, että kokonaisuuden kannalta myös sosiaalihuollon velvoite antaa virka-apua voi olla kriittistä ja tarkoituksenmukaista. Esityksessä tulisikin harkita laajennettavaksi pelkän terveydenhuollon sijaan tehtävä sosiaali- ja terveydenhuollolle kokonaisuudessaan tai osoittaa velvoite virka-apuun laajemmin hyvinvointialueelle.

53 b § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyö

53 b § velvoitteiden täyttämiseksi hyvinvointialue tarvitsee Puolustusvoimilta tarkempaa tietoa varautumisen toteuttamiseksi. Pyydämme harkitsemaan lisättäväksi 65 § mukaisesti

Puolustusvoimille veloitteen antaa pelastustoimen ohella myös sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä yhteistyöalueiden sote-valmiuskeskuksille sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavat tiedot. Em. toimijat tarvitsevat ko. tietoja toteuttaakseen perustehtäviään (mm. sote-tilannekuva, POC-toiminto ja sote-valmiussuunnittelun ohjaus YTA:lla). Yhteistyö Puolustusvoimien kanssa on toki sujuvaa, mutta erillinen lakiin tehtävä kirjaus täsmentäisi kumppaneiden roolia ja syventäisi valmiussuunnitteluun liittyvää yhteistyötä ja yhteensovittamista eri joukko-osastotasojen ja sote-toimijoiden välillä.

Ensihoidon henkilöstön kouluttaminen ja varautuminen toimintaan sotilaallisen voimankäytön uhkan ja/tai hyökkäyksen aikana vaatii huomattavaa panostusta ja tulee toteuttaa (valtakunnallisesti) koordinoitusti ja moniammatillisesti. Kouluttamiseen tulee löytyä tarvittava määrä asiantuntevaa resurssia. Osa vaadittavasta osaamisesta löytyy jo tällä hetkellä poliisin kanssa toimivilta ensihoidon TEMS-ryhmiltä, joiden osaamista tulisi hyödyntää kouluttamisen ja suunnittelun yhteydessä mahdollisimman laajamittaisesti.

Kohta mainitsee vain normaaliolojen tason ylittävät ensihoitoresurssit. Tosiasiallisesti vaatimusten täyttäminen tarkoittaa myös muiden kriittisten resurssien kapasiteetin huomioimista poikkeusolojen hoitamiseksi.

Pyydämme myös huomioimaan, että kohta mainitsee vain terveydenhuollon toimitilat, vaikka myös sosiaalihuollon toimitilojen turvaaminen ja suojaaminen on usein välttämätöntä myös terveydenhuollon siirrettävyydelle ja toiminnalle. Pyydämme harkitsemaan tulisiko 53 b §:n veloitteiden tulee koskea myös sosiaalihuoltoa niiltä osin, kun sen voidaan katsoa olevan tarpeellista terveydenhuollon toiminnalle tai palvelujen järjestämiselle kokonaisuutena.

53 c § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyön rahoitus

Pidämme erittäin tärkeänä, että valtio sitoutuu korvaamaan hyvinvointialueille uusista tehtävistä syntyvät kustannukset täysimääräisesti.

53 c §:n mukaan rahoitus myönnetään keskitetysti, mutta alueelliset erot uhkissa ja kyvykkyyksissä sekä varautumistarpeissa ovat merkittäviä. Esimerkiksi Pohjois-Suomen suuri maapinta-ala ja pitkät etäisyydet muodostavat erityisiä tarpeita, joita rahoitusmallin on kyettävä oikeudenmukaisesti huomioimaan.

Pyydämme myös kohteliaimmin huomioimaan, etteivät uudet tehtävät ja niihin kohdennettava erillinen rahoitus heikennä yleiskatteellisella rahoituksella tehtävää yleistä valmiussuunnittelua ja varautumista muihin uhkiin tai erityä tarpeettomasti suunnittelua yleisestä kokonaisuudesta.

Turpeinen Miia
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue